

David Delfs Erbo Andersen og Allan Toft Knudsen

Humanitær intervention i det internationale samfund: Hvad forklarer selektiviteten?

Det internationale samfund handler selektivt, når valget skal træffes imellem at intervenere eller ej i humanitære kriser. Spørgsmålet er imidlertid, hvad der betinger denne selektivitet. Denne artikel efterprøver den engelske skoles overvejende teoretisk begrundede antagelser om årsagerne til det internationale samfunds selektive anvendelse af humanitær intervention. Undersøgelsen af 29 humanitære kriser efter den Kolde Krig bekræfter den fremherskende antagelse, at et forventet lavt ressourceforbrug er en nødvendig betingelse for humanitær intervention. Den viser imidlertid også overraskende resultater, blandt andet at mediedækning og olieinteresser betyder meget lidt for beslutninger om humanitær intervention. Undersøgelsen demonstrerer endvidere, at den engelske skoles komplekse problemstillinger og teorier under visse omstændigheder kan operationaliseres og analyseres med udgangspunkt i et positivistisk-forklarende design som et alternativ til skolens normalt hermeneutisk-fortolkende design. Analysen viser således, hvordan den nye engelske skoles løfte om metodisk åbenhed kan indfris.

Efter den Kolde Krigs afslutning har det internationale samfund udviklet en norm og praksis for humanitær intervention (Knudsen, 1999) defineret som en tvungen, *grænseoverskridende militærindsats foretaget af det internationale samfund med det formål at stoppe en humanitær krise* (Binder, 2009: 333-340). Dette betyder dog ikke, at humanitære kriser altid er blevet imødegået med en humanitær intervention. Tværtimod er der udbredt selektivitet i valget af, hvilke kriser der mødes med det internationale samfunds stærkeste reaktion (Binder, 2009). Litteraturen giver dog ikke noget klart svar på, hvad der forklarer denne selektivitet.

Spørgsmålet om at intervenere i en humanitær krise eller ej angår grundlæggende valget mellem hensynet til universelle menneskerettigheder over hensynet til staters suverænitet. Den engelske skoles traditioner, pluralisme (fokus på orden og staters suverænitet) over for solidarisme (fokus på retfærdighed og universelle menneskerettigheder), har længe leveret de mest oplagte og dominerende teoriretninger i forklaringen på humanitær intervention (Wheeler, 2000: 28). Skolen fokuserer dog (i lighed med beslægtede liberale studier) normalt på andre spørgsmål, såsom de retlige, institutionelle og politiske konse-

kvenser af selektiviteten, som det primære, mens årsagsforklaringer forbliver sekundære (fx Weiss og Collins, 1996; Knudsen, 1999: 139-141, 146, 150-151, 316-318; Holzgrefe og Keohane, 2003; Simms og Trim, 2011). Skolen har altså et teoretisk potentiale for årsagsforklaringer, men udfordringen er at omsætte et komplekst og abstrakt teoriapparat til konkrete forventninger eller hypoteser om årsagerne til selektivitet.

En anden men relateret udfordring er, at de empiriske studier, som rent faktisk undersøger årsagsforklaringer på humanitær intervention, engelsk skole-teoretiske eller ej, ofte lider af en række metodiske problemer, der mindsker deres potentiale for kausal inferens. For det første fokuserer de fleste analyser enten kun på positive cases, dvs. hvor humanitær intervention forekom (fx Perkins og Neumeyer, 2008), eller på negative cases, dvs. hvor humanitær intervention ikke forekom (fx Dunbabin, 2008). For det andet forsøger nogle studier dybdegående, komparative analyser med kun to eller få negative og positive cases, hvilket forhindrer generalisering til hele populationen af humanitære kriser (fx Bandow, 2009). For det tredje søger flere forskere efter en enkeltstående, vigtig determinant for humanitær intervention, selvom der højst sandsynligt er flere udløsende faktorer på spil (fx Sarbu, 2009: 24-25). Forklaringen på selektiviteten mangler altså fokus på nødvendigheden af faktorers samspil og kan ikke udbredes til at gælde hele populationen af humanitære kriser.

Med den nye engelske skole åbnes der for større metodisk pluralisme, især med henblik på at give plads til mere positivistiske metoder og dermed også styrke den side af skolen, som fokuserer på teoretisering om normer frem for normativ teori (Buzan, 2004: 2, 22-24). Dog ekspliciterer den nye engelske skole ikke klart, hvad der menes med positivistiske metoder. Blandt andet derfor har forsøg på forklaringer på selektiviteten i humanitær intervention været mangelfulde (Little, 2009: 78-79). Den dominerende forklaring på humanitær intervention er fortsat, at retfærdighedshensyn (menneskerettighedshensyn) og ordenshensyn (hensyn til staters suverænitet) skiftes til at trumfe hinanden, når statsledere skal træffe valget imellem at intervenere eller ej. Det er dog uklart, hvilke faktorer der betinger, hvornår henholdsvis ordens- eller retfærdighedshensyn vægtes højest i valget af reaktion på humanitære kriser.

I denne artikel argumenterer vi for, at en mere systematisk, generel forklaring af selektiviteten i humanitær intervention kan opnås ved at realisere den nye engelske skoles løfte om metodisk pluralisme og anvende en mere positivistisk metode. Konkret anvendes Qualitative Comparative Analysis (QCA), da denne metode netop er særligt velegnet til at håndtere multikausalitet og betingende faktorer. Dermed kan denne metode bringe os nærmere en årsagsforklaring på selektiviteten i humanitær intervention, samtidig med at den

engelske skoles grundlæggende teoretiske indsigter udnyttes. En sådan positivistisk analyse implicerer, at den engelske skoles to nøglebegreber, orden og retfærdighed, operationaliseres i målbare betingelser. For at afbøde de mere generelle problemer i forklaringer på selektiviteten inkluderer vi både negative og positive cases (alle humanitære kriser i perioden efter den Kolde Krig) og tester kombinationer af betingelser for at forklare selektiviteten.

Artiklen leverer herved et metodisk bidrag til anvendelsen af den nye engelske skole: Ved at anvende QCA kan vi tegne et helhedsbillede af, hvordan kombinationer af ordens- og retfærdighedsbetingelser indgår i forklaringen af selektivitet. Derved kan vi også vurdere, hvorvidt og hvordan den nye engelske skoles metodiske reorientering kan bidrage til at forklare en central problemstilling i international politik: Selektivitet i humanitær intervention.

Artiklen præsenterer først den teoretiske ramme, herunder argumentationen for operationalisering af orden og retfærdighed til bestemte betingelser. På denne baggrund udledes hypoteserne. Herefter præsenteres kort QCA som metode. Til sidst følger den empiriske analyse og en diskussion af resultaterne.

Den engelske skole og humanitær intervention

Den akademiske debat om humanitær intervention inden for den engelske skole former sig fortsat som en både normativ og ontologisk debat mellem pluralister og solidarister. Pluralisme og solidarisme prioriterer begge både orden og retfærdighed, men hvor pluralisterne prioriterer orden over retfærdighed, gør solidaristerne det modsatte eller sidestiller de to værdier (Wheeler, 2000: 28). Derfor taler hverken orden eller retfærdighed teoretisk for intervention henholdsvis ikke-intervention i alle tilfælde.

Angående humanitær intervention lægger pluralisterne vægt på, at staterne, der konstituerer det internationale samfund, ikke deler fælles værdier om retfærdighed, herunder beskyttelse af fx nationale mindretal. Basalt set består det internationale samfund af konkurrerende suveræne stater med hver sit bud på realiseringen af „det gode liv”. Dog har staterne interesse i og en gensidig forpligtelse til at samarbejde i de fælles institutioner og til at overholde folkeretten. På den måde betyder realpolitik noget, men inden for rammerne af et internationalt samfund, hvor der fx er fælles forståelser om, hvordan magtbalancen kan holdes, og nationale interesser varetages (Bull, 1977: 65-74; Wight, 1991).

For at kunne samarbejde og opnå folkerettens kardinalpunkter om fred og sikkerhed må staterne respektere en fundamental norm om orden (Bull, 1977: 8). På det institutionelt-normative niveau handler orden blandt andet om respekt for den enkelte stats suverænitet, mens orden militært og økonomisk er

konstitueret ved en bestemt fordeling af militære og økonomiske ressourcer samt forskellige sæt af rettigheder og pligter for aktørerne. Pluralister er derfor tøvende eller skeptiske over for humanitær intervention, da dette bryder med statssuveræniteten og skaber ubalancer militært og/eller økonomisk. Der kan kun ses bort fra statssuveræniteten, hvis den kriseramte stats ageren truer selve den internationale orden (Bull, 1977: 70-77; Buzan, 2004: 19-20; Clark, 2001: 40-47).

Modsat pluralisterne mener solidaristerne, at der findes fælles moralske principper i det internationale samfund, hvis medlemmer bedømmer hinanden på en retfærdighedsskala (Knudsen, 1999: 51-52). Individuer er ligesom stater direkte medlemmer af det internationale samfund med rettigheder og pligter under folkeretten. Staterne og internationale institutioner er således forpligtede til at beskytte individuelle menneskerettigheder. Ideelt set bør enhver humanitær krise imødegås med en intervention af respekt for de menneskelige lidelser, men også solidarister anerkender de praktiske og ressourcemæssige begrænsninger ved humanitære interventioner, der i sig selv kan skabe u hensigtsmæssigt store menneskelige lidelser (Knudsen, 1999: 58-59).

Artiklens teoretiske hovedpræmis er, at stater handler ud fra ordens- eller retfærdighedshensyn alt efter de forhåndenværende strukturelle forhold. På denne måde giver det substantiel mening at operationalisere orden og retfærdighed til bestemte betingelser. Denne præmis er kontroversiel blandt visse engelsk skole-analytikere (fx Navari, 2009: 1-21), men allerede Bull (1977: 74) anså staters kalkulationer i internationale spørgsmål som tæt bundet til ordens- og retfærdighedshensyn, og præmissen har direkte fundet støtte i den nye engelske Skole (Buzan, 2004: 14).

Præmissens holdbarhed skyldes for det første, at det internationale samfund, bestående af stater samt institutioner og deres beslutningstagere, ikke træffer valget mellem orden og retfærdighed i en osteklokke, når de konfronteres med en humanitær krise. Tværtimod er beslutningstagernes valg betinget af bestemte forhold, der relaterer sig til den givne krise på det givne tidspunkt (Keohane, 1986: 167; Buzan, 2004: 12-14). Det er afvejningen af sådanne realiteter, der afgør staternes positionering i spørgsmålet om humanitær intervention (Burley, 1993: 220-221; Jackson, 2000: 249-293; Little, 2009: 78-79). Der skal træffes et valg, og det er kun en sådan afvejning, der kan løse dilemmaet mellem orden og retfærdighed, eller mere konkret hensynet til statssuverænitet kontra universelle menneskerettigheder.

I de næste afsnit udvalger vi fem betingelser. Disse er udvalgt, fordi de er de mest relevante og brugte forklaringer på humanitær intervention i den akademiske litteratur i almindelighed, og fordi de hver især bidrager med den

nødvendige operationalisering af enten pluralisme eller solidarisme: Afhængigt af hvilken kombination af strukturelle forhold det internationale samfund ender med at tage hensyn til, kan beslutningstagerne siges at prioritere enten orden eller retfærdighed. Først præsenteres operationaliseringerne af det pluralistiske ordenshensyn: ressourceforbrug, olieproduktion og geografisk nærhed til Vesten. Derefter operationaliseres det solidaristiske retfærdighedshensyn som værende ressourceforbrug, krisens karakter og omfang samt medieopmærksomhed. Hensyn til ressourceforbrug kan dermed både være et ordenshensyn (materielle ressourcer) og et retfærdighedshensyn (menneskelige ressourcer). Til sidst kombineres betingelserne, så der fremkommer to ordens- og to retfærdighedshypoteser.

Pluralistiske betingelser

Ressourceforbrug

Den første pluralistiske betingelse fundet i engelsk skole-litteraturen drejer sig om det militære og økonomiske ressourceforbrug, der forbindes med en intervention. Hvis den humanitære krise foregår i en stat med store militærkapaciteter, vil risikoen ved intervention være for stor, og intervention udelukkes. I denne henseende er nukleare masseødelæggelsesvåben naturligvis en særligt stor kapacitet (Weiss og Collins, 1996: 97, 120-129). Det forventede ressourceforbrug i forbindelse med en eventuel intervention opfattes som for højt, fordi krisestatsens modstand forventeligt vil medføre alvorlige tab af militærstyrker og udmatte interventionsstaterne militært og økonomisk. Da nogle af interventionsstaterne altid vil bidrage med mere militær og finansiel kraft end andre, vil en sådan særligt omkostningsfuld intervention forstyrre den militær-økonomiske kapacitetsbalance og dermed skabe uorden i det internationale samfund (Knudsen, 1999: 400-401; Gareis og Warwick, 2005: 37-40). Ressourceforbruget vil imidlertid stige, alene hvis krisestaten har et ufremkommeligt terræn eller stort areal eller er placeret i en region med stort konfliktpotentiale, fx i eller på kanten af en stormagts interessesfære (Jakobsen, 1996; Regan, 2002: Kapitel 4). Ud over det objektive ressourceforbrug vil risikoen ved intervention naturligvis også afgøres af det internationale samfunds opfattelse af krisestatsens villighed til at anvende dens militærressourcer. Dog analyserer vi her kun tvungne interventioner (uden samtykke fra krisestaten), hvorfor man må antage, at krisestaten vil være modvillig og dermed forsvare sig selv, hvis fremmede magter intervenserer.

Olieproduktion

Som den eneste af de fem betingelser fremgår olieproduktion kun meget implicit i engelsk skole-litteraturen. Olieproduktion betegnes imidlertid ofte som en central motivation bag humanitære (ikke-)interventioner som udtryk for et hensyn til det internationale samfunds økonomiske orden (fx Bull, 1977: 70, 101-117, 200-229; Barsky og Kilian, 2004: 116-118; Leech, 2006; Huliaras, 2006). Oftest vil en humanitær intervention i en stat med særlig betydning for den globale olieproduktion forstyrre den økonomiske orden (EIA, 2008) og dermed afholde staterne fra at intervenere. Dette skyldes, at interventionen vil medføre prisstigninger på olie og generelle, inflationære tendenser, recession og et fald i olieproduktionen – forhold ingen stater vil være tjent med (Barsky og Kilian, 2004: 116-118). Dernæst vil enhver ændring i den globale olieproduktion ramme staterne asymmetrisk, idet de er økonomisk afhængige af olie i forskellig grad (Leder og Shapiro, 2008).

Oftentimes bliver den modsatte sammenhæng fremført: Humanitære kriser mødes med en intervention på grund af – og ikke på trods af – krisestatens store olieproduktion. Det pluralistiske argument er her, at humanitær intervention kan være nødvendig for at reetablere olieproduktionen og orden ved at skabe fred mellem konfliktende parter eller udskifte en upålidelig despot (Leech, 2006). Da adgang til olieproduktionen er teknisk vanskelig at opnå og ofte forbundet med et stort potentiale for voldelig konflikt (Ross, 2004), er det en omkostningsfuld affære at intervenere alene af interesse i olie. Derfor synes det teoretisk mest overbevisende, at betydelig olieproduktion i krisestaten forhindrer humanitær intervention.

Geografisk nærhed til Vesten

Ud fra pluralismen forventer vi også, at humanitær intervention kun vil blive udført, hvis krisestaten er geografisk tæt på de potentielle interventionsstater. Dette skyldes de potentielle fremtidige eller igangværende *spill-over*-effekter fra krisestaten såsom flygtningestrømme, konfliktpotentiale, ændringer i etnisk sammensætning og politisk eller økonomisk ustabilitet (Wheeler, 2000: 30-33). Altså forskellige former for uorden, som kan ramme de nærmeste stater. Nærhed til Vesten er afgørende, fordi de vestlige stater er afgørende legitimitetsgivere, og fordi Vesten har ressourcerne til at gribe ind. De udgør således fundamentet i den internationale orden samt for normen om humanitær intervention som en mulig reaktion. Det er derfor nærvestlige kriser, der har størst chance for at blive mødt med humanitær intervention. Eller sagt på en anden måde: Når de stærke vestlige stater bliver ramt af konsekvenserne af humanitære kriser, så griber de ind med humanitær intervention (Simms og Trim, 2011).

Solidaristiske betingelser

Ressourceforbrug

Modsat pluralisterne er solidaristernes opmærksomhed på det potentielle ressourceforbrug forbundet med ambitionen om at sikre menneskerettigheds-overholdelse og ultimativt menneskeliv. Hvis en intervention vurderes at blive mødt med så store militærstyrker eller masseødelæggelsesvåben, eller så alvorlig en eskalering af konflikten at der tabes flere liv, end der vindes, vil staterne og det internationale samfund også ifølge solidaristerne afholde sig fra interventionen – en hård men nødvendig kalkulation (Wheeler, 2006: 557-558). Vigtigt er det, at ressourceforbruget kan måles på samme måde, hvad enten det optræder som en pluralistisk eller solidaristisk betingelse. Forskellen er alene den teoretiske begrundelse, der ligger bag. Vi kan dog fortolke, hvilken teoretisk begrundelse der ligger bag, ved at se på hvilke betingelser ressourceforbruget indgår sammen med.

Krisens karakter og omfang

Med udgangspunkt i selektiviteten som empirisk faktum forventer solidaristerne ligesom pluralisterne, at det internationale samfund kun vil udføre humanitære interventioner i de ekstreme humanitære kriser, karakter- og omfangsmæssigt. Hvis den humanitære krise indeholder særligt skærpente omstændigheder i form af omfangsrige og intense menneskerettighedsforbrydelser, kan beslutningstagerne vanskeligt undvige at intervenere (Sarbu, 2009: 27-28). Her er begrundelsen for intervention altså ultimativt retfærdighed og ikke orden.

Medieopmærksomhed

Medierne, som er interesserede i nyhedsværdien ved menneskelige lidelser, fremhæver visse kriser frem for andre uanset deres objektive lighed i karakter og omfang. Idet billeder og rapporter om menneskelige lidelser vil vække en følelse af uretfærdighed hos statsledelserne og befolkningerne, vil det internationale samfund intervenere i de særligt mediedækkede kriser. Dette er også kendt som CNN-effekten (Jakobsen, 1996; Livingston, 1997). Medieopmærksomheden skal dog være særligt massiv. Med andre ord skal krisens uretfærdigheder afsløres i en sådan grad, at statsledere motiveres til at reagere på netop én krise på bekostning af andre (Wheeler, 2000: 147-152, 178-179).

Hypoteser

I følgende afsnit udvikler vi både en pluralistisk og solidaristisk hypotese for intervention og en pluralistisk og solidaristisk hypotese imod intervention ved

at koble de teoretiske forventninger til betingelsernes effekt på humanitær intervention. Pga. den teoretiske forventning om sammenhænge mellem betingelserne og (ikke-)intervention udtrykkes alle hypoteserne i nødvendighed/tilstrækkelighed.

Betingelser for intervention

Ordenshypotesen (H1) – altså kombinationen af ordensbetingelser, der forventeligt fører til intervention – må tage udgangspunkt i krisestatens geografiske nærhed til Vesten som en absolut nødvendighed for at knægte statsuvereniteten og foretage intervention. Ud over den geografiske nærhed skal både det forventede ressourceforbrug ved interventionen og krisestatens olieproduktion dog også være begrænset. Med andre ord er såvel tæt geografisk nærhed til Vesten som lavt ressourceforbrug og lav olieproduktion i krisestaten alle nødvendige og tilsammen en tilstrækkelig betingelse for en intervention.

Retfærdighedshypotesen (H2) tager udgangspunkt i, at intervention kun kan forekomme, hvis krisen enten er ekstrem nok, eller medieopmærksomheden er stor nok. Imidlertid vil begge disse effekter forsvinde, hvis ressourceforbruget er så højt, at der potentielt tabes flere menneskeliv ved intervention end der reddes. Lavt ressourceforbrug er altså en nødvendig betingelse og i kombination med enten en ekstrem krise eller stor medieopmærksomhed tilstrækkeligt for en intervention.

Betingelser for ikke-intervention

Hypoteserne for ikke-intervention er logisk omvendte af hypoteserne for intervention. Således er ordenshypotesen (H3), at enten et højt forventet ressourceforbrug, krisestatens betydelige olieproduktion eller manglende geografisk nærhed til Vesten vil forårsage ikke-intervention. Tilstedeværelsen af blot en af disse tre pluralistiske betingelser er tilstrækkelig til at forhindre intervention.

Retfærdighedshypotesen (H4) tager udgangspunkt i, at et forventet højt ressourceforbrug med flere tabte end reddede menneskeliv vil være tilstrækkeligt til ikke-intervention. Ikke-intervention kan imidlertid også blive udfaldet, hvis krisen ikke er blandt de mest ekstreme, og hvis medieopmærksomheden samtidig ikke er stor nok.

Metode

Da vi stiller spørgsmålet – *hvad forklarer selektiviteten?* – kræves også metoder, som kan håndtere et forklarende formål. Vi bliver her nødt til at gå videre end den klassiske engelske skole, som typisk benytter en hermeneutisk, fortolkende tilgang med inddragelse af en bred række af tilgrænsende discipliner og meto-

der (Little, 2009). Den nye engelske skoles metodepluralisme åbner op for, at positivistiske metoder kan og bør benyttes på klassiske problemstillinger i international politik – som selektivitet i humanitær intervention – for at skubbe debatten videre fra det forstående til det forklarende (Buzan, 2004: 14, 23).

Humanitær intervention er en sjælden og højst risikabel international aktion, som kræver staternes afvejning af flere strukturelle forhold på samme tid. Derfor består forklaringen på humanitær intervention sandsynligvis af flere interagerende faktorer som reflekteret i denne artikels hypoteser. QCA er den metode inden for socialvidenskaben, som er bedst egnet til at teste sådanne konfigurationelle forklaringer (Rihoux og Ragin, 2009).

Opsummeret kan QCA-metoden håndtere multiple konfigurationer af betingelser og systematisk teste, hvilke af disse konfigurationer som betinger et givet udfald i et moderat antal af cases (Rihoux og Ragin, 2009). Det er derfor en oplagt metode at benytte til vores problemstilling, da vi netop har fire hypoteser med kombinationer af betingelser, som vi forventer systematisk har betinget, hvorvidt det internationale samfund har foretaget en humanitær intervention i de 29 humanitære kriser.

Operationalisering: grænseværdier⁴

Vi definerer og operationaliserer en humanitær krise som en *voldelig konflikt, hvor menneskerettigheder krænkes, og som involverer hungersnøds lignende tilstande, høj sygdomsfrekvens eller store mængder fordrevne* (Binder, 2009: 334). Vi identificerer 29 sådanne humanitære kriser i verden fra 1990-2010 (jf. Binder, 2009). Vi medtager kun de største humanitære kriser, da vi kun her a priori har en ligeværdig forventning til både ikke-intervention og intervention (Knudsen, 1999: 335-338).

Vi anser en humanitær intervention for at være båret af det internationale samfund, hvis enten et mere eller mindre eksplicit FN-mandat fra kapitel VII om brug af alle nødvendige midler for at stoppe den humanitære krise (Malanczuk, 1997) eller en opbakning fra et klart flertal af medlemsstaterne i FN inklusiv stormagterne i Sikkerhedsrådet forefindes (Wheeler, 2000: 30-31; Knudsen, 1999: 364-376).

Ressourceforbrug operationaliseres som krisestatens militære kapabiliteter målt som en kombination af krisestatens antal konventionelle styrker (millioner), totale forsvarsudgifter (milliarder \$) og besiddelse af atomvåben eller ej (Selth, 2009: 277) taget fra *CIA World Factbook* i kriseårene og ved lande med intervention i årene indtil interventionstidspunktet. Grænseværdien, som adskiller de meget ressourcekrævende kriser fra de relativt mindre ressourcekrævende, sættes efter den empiriske fordeling på 4,9.

Geografisk nærhed til Vesten operationaliseres ved hjælp af Huntingtons (2006: 35-62) dikotomisering af Vesten versus resten af verden, da den indfanger den vestlige civilisations dominans i det internationale samfund via kontrollen over internationale institutioner og organisationer. Geografisk nærhed til Vesten måles ud fra staters geografiske placering i forhold til vesten, da vores argumentation netop omhandler fysiske spill-over-effekter.

Staters olieproduktion måles via antal tusinde tønder/dag for hele kriseperioden og ved interventionslande i årene indtil interventionen. Grænseværdien, som adskiller store fra små olieproducenter, sættes ved 47.000 tønder/dag på basis af IMF's opgørelse over olierige lande (IMF, 2005; USEIA, 2012).

For at en humanitær krise karakteriseres som ekstrem, skal den opfylde samtlige krisekriterier: 1000 konfliktrelaterede døde, hungersnød, sygdom, fordrivelser og omfattende menneskerettighedskrænkelser (Binder, 2009: 334). Da vi vægter alle kriterierne ligeligt, sættes grænseværdien, som adskiller "almindelige" fra "ekstreme" humanitære kriser, på 4,9 (værdien 1 gives per tilstedeværende kriterium).

Medieopmærksomhed måles som antal hits ved søgning på krisekriterierne og menneskerettighedsovertrædelser i databasen LexisNexis. For at undgå bias imod langvarige kriser og kriser med intervention, deles medieopmærksomhed med antal kriseår og stoppes dagen inden en evt. intervention. Grænseværdien sættes ved et naturligt hul i fordelingen på 4400 hits/p.a.

Årsager til selektivitet i humanitær intervention

Hvad forklarer selektiviteten i humanitær intervention?

Ud fra den ovenstående operationalisering præsenteres data i sandhedstabellen, tabel 1. Herefter udføres den såkaldte boolske minimeringsprocedure i QCA, som frasorterer irrelevante betingelser (Ragin, 1987: 93). Dermed simplificeres de kombinationer af betingelser, der har indflydelse på statsledernes beslutning om at intervenere eller ej. Faktisk kan vi skære de 32 (2^5) logisk mulige stier ned til kun tre for intervention og fem for ikke-intervention. Vi fortolker først stierne for at finde de mest relevante betingelser for (ikke-)intervention og evaluerer efterfølgende hypoteserne. Nedenfor præsenteres de fundne kausalstier til intervention og de humanitære kriser, som ligger i stierne²:

Table 1: Sandhedstabel

Land	Humanitar intervention	Lavt ressource- forbrug	Ingen betydelig olieproduktion	Geografisk nærhed til Vesten	Ekstrem krise	Massiv medie- opmærksomhed
Liberia, Rwanda, Sierra Leone, Somalia	1	1	1	0	1	0
Bosnien, Jugoslavien-Kosovo	1	1	1	1	0	1
Nordirak/Kurdistan	1	1	0	0	0	1
Guinea-Bissau, Mozambique, Tadsjikistan	0	1	1	0	0	0
Georgien, Nepal, DRC	0	0	1	0	0	0
Indien-Kashmir, Pakistan-Kashmir, Rus- land-Tjetjenien	0	0	0	0	0	1
Peru, Tyrkiet-Kurdistan	0	0	0	1	0	0
Aserbajdsjan, Congo-Brazzaville	0	1	0	0	0	0
Angola, Tchad	0	1	0	0	1	0
Afghanistan	0	0	1	0	1	0
Myanmar	0	0	1	0	0	1
Colombia	0	0	0	1	0	0
Sri Lanka	0	1	1	0	0	1
Sudan	0	0	0	0	1	1
Uganda	0	1	1	0	1	1

Grænseværdi: LAVRES = 4,9; INGOL = 47; VEST = 1, KRISE = 2,9; MEDIE = 4400. 1 = tilstedeværelse; 0 = fravær.

- 1) Ekstremkrise-interventioner
LAVRES*INGOL*KRISE*medie
(Liberia, Rwanda, Sierra Leone, Somalia)
+
  - 2) Europæiske interventioner:
LAVRES*VEST*MEDIE (Bosnien, Jugoslavien-Kosovo)
+
  - 3) Irak-interventionen 1991:
LAVRES*ingol*MEDIE (Nordirak/Kurdistan)
- INTERVENTION

Det er vigtigt at bemærke, at stien med de ekstreme kriser som den eneste indeholder modstridende reaktioner på kriser, der ud fra betingelserne ser ens ud. Dette skyldes, at krisen i Burundi ikke blev mødt med intervention i modsætning til alle andre ekstreme kriser. Den manglende intervention kan muligvis skyldes det internationale samfunds læring fra krisen og den mislykkede intervention i Rwanda (Martinelli, 2002: 22-32). Men da vi er interesserede i det generelle mønster i selektiviteten i humanitær intervention og ikke Burundi som sådan, fjerner vi Burundi fra analysen. Det betyder, at vores models samlede forklaringskraft falder, da den ikke indfanger reaktionen ved samtlige humanitære kriser fra 1990-2010.

Det første, der er interessant, når vi ser på det generelle billede, er, at et lavt ressourceforbrug indgår i alle tre stier til humanitær intervention. Alle syv interventioner fra 1990-2010 involverede et potentielt lavt ressourceforbrug. Man kan altså ikke komme uden om, at de ressourcer, som stater skal bruge på at bryde en stats suverænitet for at redde menneskeliv, er altafgørende. Det er simpelthen en nødvendig betingelse, at staterne forventer, at ressourcerne kan holdes relativt lave. På denne måde står lavt ressourceforbrug som den vigtigste faktor i forklaringen af humanitær intervention. Dette fund fremgår også som afgørende i den klassiske engelske skoles forventninger til årsagerne til humanitær intervention (Bull, 1977: 93).

For det andet er det lige så interessant, at et lavt ressourceforbrug ikke kan stå alene. Et forventet lavt ressourceforbrug skal kombineres med andre faktorer for at lede til intervention. Konfronteret med de mest ekstreme humanitære kriser i Liberia, Rwanda, Sierra Leone og Somalia valgte det internationale

samfund at intervenere pga. disse landes svage militærapparater og det derved lave forbundne ressourceforbrug. Beslutningen om intervention kom dog kun på tale pga. krisernes ekstreme karakter, og fordi det internationale samfund, i kraft af krisestaternes små olieejendomme, kunne være sikker på, at en intervention ikke ville forstyrre den internationale, økonomiske orden.

Særligt interessant er det, at medieopmærksomheden ved alle fire kriser var meget lille. Hvis kriserne er alvorlige nok, vil det internationale samfund intervenere ved blot et minimum af medieopmærksomhed – måske endda helt uafhængigt af medieopmærksomheden (se også Weiss og Collins, 1996: 79, 89). På den anden side var der ved de europæiske interventioner en meget stor medieopmærksomhed. Men heller ikke her var den afgørende for beslutningen om intervention. Det afgørende moment i argumentationen for intervention var den geografiske nærhed til Europa, og mediedækningen synes mest af alt at fungere som legitimering (Thussu, 2000: 350-361). Vi kan dog ikke helt afvise effekten af medieopmærksomheden. Vendes blikket mod Irak-interventionen, er det meget sandsynligt, at medieopmærksomheden omkring kurdernes lidelser og fordrivelse til Nordiraks frysende bjerge gjorde dem umulige at ignorere for de centrale vestlige stater (Dolan og Lyon, 2005: 6-9).

Irak-interventionen (Kurdistan 1991) er også interessant, fordi den går imod forventningen om krisestatens olierigdomme som hindring for intervention – tværtimod var Irak på interventionstidspunktet en globalt set meget vigtig olieproducent. Meget taler dog for, at oliepriser og makroøkonomisk stabilitet slet ikke var vigtige hensyn i det internationale samfunds beslutningskalkule (Meek, 1994). Hæves blikket forekommer olie-betingelsen som den mindst betydelige af alle i forklaringen af intervention, idet den ikke har konsistent eller overbevisende betydning i nogen af de tre stier, som førte til intervention.

Flyttes fokus til betingelserne for ikke-intervention – altså de stier der forhindrer intervention – finder vi for det første, at der ikke er nødvendige betingelser for ikke-intervention. Dette står altså i modsætning til ressourceforbrug i forklaring af intervention. For det andet er der flere stier end ved intervention, og betingelserne for ikke-intervention er derfor både flere og mere varierede. Det betyder altså, at det alt andet lige er mere komplekst at forudsige, hvorfor stater *ikke* handler, frem for hvad der gør, at de faktisk griber ind i humanitære kriser. Dette er endnu et eksempel på, at vores brug af indsigterne fra den nye engelske skole stemmer overens med den klassiske engelske skoles indsigter. Allerede Bull (1977: 74-94) så, at grundene til humanitære interventioner er forholdsvis stabile fra krise til krise, hvorimod der findes flere årsager til, at humanitære interventioner ikke foretages (og legitimt kan undgås).

Nedenfor er præsenteret de fem stier til ikke-intervention.

1. Uløselige kriser:

vest*lavres (*Myanmar*³, *Indien-Kashmir*, *Pakistan-Kashmir*, *Rusland-Tjetjenien*, *Sudan*, *Afghanistan*, *DRC*, *Georgien*, *Nepal*)

+

2. Glemte kriser:

vest*krise*medie (*Aserbajdsjan*, *Congo-Brazzaville*, *Guinea-Bissau*, *Mozambique*, *Tadsjikistan*)

+

3. Fjernvestlige kriser:

INGOL*vest*MEDIE (*Sri Lanka*, *Uganda*)

+

4. Afrikanske olieproducenter:

ingol*vest*medie (*Angola*, *Tchad*)

+

5. Nærvestlige kriser:

ingol*lavres*krise (*Colombia*, *Peru*, *Tyrkiet-Kurdistan*)

→ intervention (ingen intervention)

For det første er de fleste humanitære kriser uden intervention såkaldte „uløselige kriser”. Intervention blev her forhindret pga. en kombination af stor distance til Vesten, og fordi det internationale samfund forventede et højt resourceforbrug ved intervention. Kriserne er imidlertid uløselige på forskellige måder. Ved stormagtskriserne – Pakistan-Kashmir, Indien-Kashmir og Rusland-Tjetjenien – ville der være tale om intervention i lande med atomvåben, hvilket afskrækkede enhver suverænitetskrænkende indgriben. Myanmar kan også inkluderes som en stormagtskrise, idet landets militære kapabiliteter og strategiske placering ville gøre en intervention uordensskabende (Binderup og Langsted, 2009: 106-107).

I forlængelse af stormagtskriserne kan Georgien og Nepal klassificeres som stormagtsrelaterede kriser, da interventioner i disse lande direkte ville overtræde grænsen for hhv. Ruslands og Kinas interessesfære. Som stien også indikerer, var såvel stormagts- og de stormagtsrelaterede kriser tilstrækkeligt afsondrede, så Vestens fred og sikkerhed ikke blev truet (Rocca, 2004; Bando, 2009). Blandt de uløselige kriser findes også en sidste gruppe af ekstremt blodige og langvarige borgerkrige – Afghanistan, Sudan og DRC – som ikke var ressourcerævende pga. store militærkapabiliteter, men pga. deres enorme geografiske størrelse, ufremkommelige terræn og militante bevægelser (Sarbu, 2009: 87-89; Buhaug, Gates og Lulaja, 2005: 9; Kreps, 2007).

For det andet viser stien med de glemte kriser – Aserbajdsjan, Congo, Guinea-Bissau, Mozambique og Tadsjikistan – de forskellige logikker bag ikke-intervention. Disse kriser havde således alle dårlige kort på hånden og ingen overbevisende argumenter for Vesten til at gribe ind: De var isolerede fra Vesten, komparativt mindre intense og udsat for uforholdsmæssigt lille medieopmærksomhed.

For det tredje kan de manglende interventioner i Sri Lanka og Uganda illustrere vigtigheden af geografisk nærhed til Vesten på anden vis. Har krisestaten ikke geografisk nærhed til Vesten, kan hverken stor medieopmærksomhed eller manglende olieproduktion i krisestaten kompensere herfor og skabe grobund for intervention. I sådanne situationer har mediernes fremvisning af krisens uretfærdigheder ikke afgørende effekt, og den trumfes af den manglende trussel mod den internationale orden. Betydningen af vestlig nærhed understøttes også af de afrikanske olieproducenter, Angola og Tchad, der var vestligt isolerede og uden stor medieopmærksomhed. Dog var disse to faktorer ikke afgørende for valget af ikke-intervention. I stedet er det mere sandsynligt, at disse landes betydelige olieproduktion var det afgørende moment, idet en intervention ville skabe ustabilitet i olieproduktionen og dermed international, økonomisk uorden. Der ville dog ikke have været tale om fundamental økonomisk uorden, men relativt mere uorden end uden en intervention. Argumentet er netop, at interventioner sammenlignet med ikke-interventioner og med intervention i andre kriser ville forårsage relativt mere økonomisk uorden.

For det fjerde er de nærvestlige kriser – Tyrkiet-Kurdistan, Peru og Colombia – kendetegnet ved højt forventet ressourceforbrug ligesom de uløselige kriser. Modsat de uløselige kriser ligger de dog i baghaven for henholdsvis Europa og USA – det internationale samfunds to centrale aktører. Hensynet til kortsigtet fred og undgåelse af humanitært destruktiv konflikt med stærke militærstater vægtedes højere end hensynet til truende konfliktpredninger og flygtningestrømme (Kirisci og Windrow, 1997: kapitel 6).

Samlet set synes ressourceforbrug, den rene ordensbetingelse vedrørende geografisk nærhed til Vesten, den rene retfærdighedsbetingelse vedrørende krisefølelse samt konfigurationen ”glemte kriser” at være bedst til at forklare selektiviteten i humanitær intervention. Allerede nu synes den kompleksitet men også systematik, vi har sporet i det internationale samfunds reaktion på tværs af de 28 humanitære kriser, at understrege nødvendigheden af, at vi har fulgt den nye engelske skoles opfordring til metodepluralisme og en større benyttelse af forklarende tilgange til velkendte problemstillinger. Med andre ord giver den nye engelske skoles anbefaling af positivistiske metoder og systematiske forklaringer af mange cases under ét samlet forskningsdesign god mening.

Evaluering af hypoteser

Den foregående fremstilling af de forskellige konfigurationer viser en generel tendens til, at statsledernes prioriteringer mellem humanitære kriser har involveret både ordens- og retfærdighedsfaktorer – kun reaktionen på uløselige kriser baserer sig alene på ordenshensyn. Dette betyder, at statsledere både har måttet vurdere, om kriser var mere/mindre uordensskabende end andre kriser, mere/mindre retfærdige at intervenere i end andre og samtidig – når hensynene konfliktede – hvorvidt primært ordens- eller retfærdighedshensyn skulle forfølges. De fleste kriser kan dog placeres som bedst forklaret af enten ordens- eller retfærdighedshensyn. Herunder præsenterer vi en simpel firefeltstabel, som kombinerer, hvilken forudsigtelse vi teoretisk havde til det internationale samfunds reaktion på den givne humanitære krise med den faktiske reaktion på krisen, samt hvilken af de teoretiske retninger der bedst forklarer placeringen.

Tabel 2: Kombination af ordens- og retfærdighedshypoteserne

	Forventning: Intervention (<u>H1</u> + <u>H2</u>)	Forventning: Ikke-intervention (<u>H3</u> + <u>H4</u>)
Intervention	<i>Liberia, Rwanda, Sierra Leone, Somalia, Irak-Nord, Jugoslavien-Kosovo, Bosnien</i>	
Ikke-intervention		<i>Afghanistan, Angola, Aserbajdsjan, Congo, Georgien, Guinea-Bissau, Mozambique, Nepal, Tadsjikistan, Sri Lanka, Uganda, Rusland-Tjetjenien, Myanmar, Indien-Kashmir, Pakistan-Kashmir, Tchad, Sudan, DRC, Colombia, Peru, Tyrkiet-Kurdistan</i>

Note: Understregede cases forklares med ordenshypoteserne, kursiverede mest overbevisende af retfærdighedshypoteserne, og normal type betyder, at cases er ligeligt forklaret af begge retninger.

Tabel 2 viser, at vi ved at kombinere de teoretiske forventninger fra henholdsvis pluralismen (ordenshensyn) og solidarismen (retfærdighedshensyn) kan forklare selektiviteten i det internationale samfunds reaktion i 28 af 29 humanitære kriser efter den Kolde Krig (97 pct. af alle cases, da Burundi er fjernet). Ikke overraskende ser vi, at retfærdighedsbetingelser bedst forklarer intervention (71 pct. af interventionerne), mens ordensbetingelser bedst forklarer ikke-intervention (76 pct. af ikke-interventionerne). Det er også værd at bemærke, at selvom reaktionerne i Colombia-, Peru- og Kurdistan-kriserne er velforklarede,

har vi ikke kunnet afgøre, hvorvidt orden eller retfærdighed har været det afgørende element i beslutningerne om ikke at intervenere (disse udgør 14 pct. af ikke-interventionerne og 11 pct. af alle kriser).

Konklusion og perspektivering

Denne artikel startede med at stille spørgsmålet om, hvad der betinger brugen af humanitær intervention. Baseret på 29 humanitære kriser fra 1990-2010 har analysen bidraget med tre specifikke, empiriske indsigter.

For det første viser analysen, at et forventet lavt ressourceforbrug er en nødvendig betingelse for intervention. For det andet viser den, at den vigtigste pluralistiske betingelse for humanitær intervention er geografisk nærhed til Vesten, mens den vigtigste pluralistiske betingelse for ikke-intervention er fraværet af lavt ressourceforbrug. For solidaristerne er den vigtigste betingelse for humanitær intervention krisens ekstreme omfang, hvorimod ikke-interventionerne af solidaristerne bedst forklares af stien med glemte kriser – særligt er lav medieopmærksomhed og et mindre kriseomfang afgørende. Overordnet set betyder medieopmærksomhed og olieproduktion ikke særlig meget, når det internationale samfund skal vælge at intervenere eller ej i humanitære kriser. For det tredje ser vi, at selvom ordenshensyn bedre forklarer ikke-interventioner, og retfærdighedshensyn bedre forklarer interventioner, kan begge sæt af forventninger forklare både visse interventions- og ikke-interventionstilfælde.

Indsigterne lægger op til en diskussion af frugtbarheden af at benytte sig af den nye engelske skoles metodepluralisme: Er vi kommet videre i forklaringen af selektiviteten i humanitær intervention? Ja! For det første er vi blevet mere sikre på årsagerne til selektiviteten i humanitær intervention. På den ene side kan alle vores resultater genfindes i klassisk engelsk skole analyser. På den anden side har vi kunnet underbygge de klassiske indsigter med robuste empiriske resultater på tværs af tid og i en lang række humanitære kriser. For det andet er forklaringerne på selektiviteten blevet mere simple. Den anvendte metode har muliggjort en reduktion i kompleksiteten i årsagerne til humanitær intervention til nogle få og forholdsvis simple stier. Dette betyder naturligvis, at nuancer går tabt, men en sådan forsimpning er nødvendig for at skubbe debatten om humanitær intervention videre. Sidst men ikke mindst har analysen lagt grundstenene til et teoriapparat bestående af en række strukturelle betingelser, grundet i distinktionen mellem pluralisme og solidarisme, der relativt let kan appliceres på nyere humanitære kriser som fx Elfenbenskysten, Libyen og Syrien.

Noter

1. For konkrete operationaliseringer, se appendiks.
2. I QCA betyder store bogstaver værdien [1], der angiver tilstedeværelsen af en betingelse, fx [A]. Små bogstaver betyder værdien [0], der angiver fraværet af en betingelse, fx [a]. Betingelser og udtryk kombineres via to operatoren: * betyder logisk OG, fx [A*B]. + betyder logisk ELLER, fx [A+B]. En kausalforbinding angives med $\rightarrow$, hvilket betyder, at bestemte betingelser producerer et givet udfald, fx [A*B $\rightarrow$ C] (Rihoux og De Meur, 2009: 34-35). I vores analyse angives tilstedeværelsen af vores betingelser: lavt ressourceforbrug = LAVRES; ingen betydelig olieproduktion = INGOL; geografisk nærhed til Vesten = VEST; ekstrem krise = KRISE; massiv medieopmærksomhed = MEDIE. Tilstedeværelse af vores udfald, humanitær intervention = INTERVENTION.
3. Cases markeret med kursiv forklares af mere end én sti. Dette er normalt i QCA-analyser (Rihoux og de Meur, 2009: 58). Baseret på empirisk viden placerer vi hver case i dens mest plausible sti.

Litteratur

- Bandow, Dough (2009). US policy toward Kosovo: Sowing the wind in the Balkans, reaping the whirlwind in the Caucasus. *Mediterranean Quarterly* 20 (1): 15-30.
- Barsky, Robert B. og Lutz Kilian (2004). Oil and the macroeconomy since the 1970s. *Journal of Economic Perspectives* 18 (4): 115-134.
- Binder, Martin (2009). Humanitarian crises and the international politics of selectivity. *Human Rights Review* 10 (3): 327-348.
- Binderup, Tejs og Andreas Langsted (2009). Humanitær intervention i et post-”9/11” internationalt samfund – en engelsk skole-analyse af mulighederne for humanitære interventioner efter terrorangrebene den 11. september 2001. Speciale, Institut for Statskundskab, Aarhus University.
- Buhaug, Halvard, Scott Gates og Päivi Lulaja (2005). *Geography, Strategic Ambition, and the Duration of Civil Conflict*. Oslo: Centre for the Study of Civil War, PRIO og Norwegian University of Science and Technology.
- Bull, Hedley (1977). *The Anarchical Society – A Study of Order in World Politics*. Palgrave Macmillan.
- Burley, Anne-Marie Slaughter (1993). International law and international relations theory: a dual agenda. *American Journal of International Law* 87 (2): 205-239.
- Buzan, Barry (2004). *From International to World Society – English School Theory and the Social Structure of Globalization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Clark, Ian (2001). *The Post-Cold War Order – The Spoils of Peace*. Oxford: Oxford University Press.

- Dolan, Chris J. og Alynna J. Lyon (2005). *Strategic Humanitarianism? An Exploration of American Involvement in Iraq, Kosovo, and Tsunami Relief Efforts*. Georgia Political Science Association – Proceedings.
- Dunbabin, J. P. D. (2008). The Security Council in the wings: Exploring the Security Council's non-involvement in wars, kapitel 22 i Vaughan Lowe, Adam Roberts, Jennifer Welsh og Dominik Zaum (red.), *The United Nations Security Council and War*. Oxford: Oxford University Press.
- EIA (2008). *Energy Information Administration – Annual Energy Review 2008*. Washington DC: USEIA.
- Gareis, Sven B. og Johannes Varwick (2005). *The United Nations: An Introduction*. Palgrave Macmillan.
- Holzgrefe, J. L. og Robert O. Keohane (2003). *Humanitarian Intervention – Ethical, Legal and Political Dilemmas*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Huliaras, Asteris (2006). Evangelists, oil companies, and terrorists: the Bush Administration's policy towards Sudan. *Orbis* 50 (4): 709-724.
- Huntington, Samuel P. (2006). *Civilisationernes sammenstød – Mod en ny verdensorden*. København: People's Press.
- IMF (2005). Guide on Resource Revenue Transparency, Washington DC, IMF, <http://www.imf.org/external/np/pp/2007/eng/051507g.pdf> (6. oktober 2013).
- Jackson, Robert (2000). *The Global Covenant: Human Conduct in a World of States*. Oxford: Oxford University Press.
- Jakobsen, Peter Viggo (1996). National interest, humanitarianism or CNN: What triggers UN peace enforcement after the Cold War? *Journal of Peace Research* 33 (2): 205-215.
- Keohane, Robert (1986). Theory of world politics: structural realism and beyond, i Robert Keohane, *Neo-Realism and It's Critics*. New York: Colombia University Press.
- Kirisci, Kemal og Gareth M. Windrow (1997). *The Kurdish Question and Turkey: An Example of Trans-State Ethnic Conflict*. Frank Cass.
- Knudsen, Tonny Brems (1999). *Humanitarian Intervention and International Society: Contemporary Manifestations of an Explosive Doctrine*. Ph.d.-afhandling, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet.
- Kreps, Sarah E. (2007). The United Nations-African Union Mission in Darfur: implications and prospects for success. *African Security Review* 16(4): 64-79.
- Leder, Frederic og Judith N. Shapiro (2008). This time it's different: An inevitable decline in world petroleum production will keep oil product prices high, causing military conflicts and shifting wealth and power from democracies to authoritarian regimes. *Energy Policy* 36: 2580-2582.
- Leech, Garry (2006). *Crude Interventions: The US, Oil and the New World (Dis)order*. London: Zed Books Ltd.

- Little, Richard (2009). History, theory and methodological pluralism in the English School, pp. 78-103 i Cornelia Navari (red.), *Theorizing International Society: English School Methods*. Palgrave Macmillan.
- Livingston, Steven (1997). Clarifying the CNN effect: an examination of media effects according to type of military intervention. Research paper. Harvard: The Joan Shorenstein Center on the Press, Politics and Public Policy.
- Malanczuk, Peter (1997). *Akehurst's Modern Introduction to International Law*. 7th rev. ed. London: Routledge.
- Martinelli, Marta (2002). Non-governmental intervention in "ethnic" conflicts: the cases of international alert and the community of Sant'Egidio in Burundi. *Copenhagen Peace Research Institute Working Papers* 22. COPRI.
- Meek, Phillip A. (1994). Operation Provide Comfort: a case study in humanitarian relief and foreign assistance. *Air Force Law Review* 37: 225-238.
- Navari, Cornelia (2009). *Theorizing International Society: English School Methods*. Palgrave Macmillan.
- Perkins, Richard og Eric Neumeyer (2008). Extra-territorial interventions in conflict spaces: explaining the geographies of post-cold war peacekeeping. *Political Geography* 27 (8): 895-914.
- Ragin, Charles (1987). *The comparative method: moving beyond qualitative and quantitative strategies*. Berkeley: University of California Press.
- Regan, Patrick M. (2002). *Civil Wars and Foreign Powers: Outside Intervention in Intrastate Conflicts*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Rihoux, Benoit og Charles Ragin (2009). Introduction, i Benoit Rihoux og Charles Ragin, *Configurational Comparative Methods: Qualitative Comparative Analysis (QCA) and Related Techniques*. Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Rihoux, Benoît og Gisèle De Meur (2009). Crisp-set Qualitative Comparative Analysis (csQCA), i Benoit Rihoux og Charles Ragin, *Configurational Comparative Methods: Qualitative Comparative Analysis (QCA) and Related Techniques*. Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Rocca, Christina B. (2004). United States interests and foreign policy priorities in South Asia. *The DISAM Journal Summer*: 74-78.
- Ross, Michael L. (2004). How do natural resources influence civil war? Evidence from thirteen cases. *International Organization* 58 (1): 35-67.
- Sarbu, Bianca (2009). *Drivers of the Humanitarian Interventions – Going Beyond Human Rights Violations*. Dissertation, The Swiss Federal Institute of Technology Zurich Master of Arts in Comparative and International Studies (MACIS).
- Selth, Andrew (2009). Know knows and knows unknowns: measuring Myanmar's military capabilities. *Contemporary Southeast Asia* 31 (2): 272-295.

- Simms, Brendan og D.J.B. Trim (2011). *Humanitarian Intervention: A History*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Thussu, Daya Kishan (2000). Legitimizing "humanitarian intervention"? CNN, NATO and the Kosovo crisis. *European Journal of Communication* 15 (3): 345-361.
- USEIA (2012). Dynamic Table Querying Systems Total Oil Supply (Thousand Barrels Per Day). United States Energy Information Agency. <http://www.eia.gov/cfa-pps/ipdbproject/IEDIndex3.cfm?tid=5ogpid=53ogaid=1> (6. oktober 2013).
- Weiss, Thomas G. og Cindy Collins (1996). *Humanitarian Challenges and Intervention – World Politics and the Dilemmas of Help*. Boulder: Westview Press.
- Wheeler, Nicholas J. (2000). *Saving Strangers – Humanitarian Intervention in International Society*. Oxford: Oxford University Press.
- Wheeler, Nicholas J. (2006). Legitimizing humanitarian principles and procedures. *Melbourne Journal of International Law* 2 (2): 550-567.
- Wight, Martin (1991). *International Theory: The Three Traditions*. Leicester: Leicester University Press.

Appendiks

Land	Ressource- forbrug	Olie- produktion	Tilknytning til Vesten	Krisens karakter og omfang	Medicopmærk- sømhed	Humanitær intervention
Afghanistan	3,8	0	Nej	5	3565,1	Nej
Angola	2,9	698	Nej	5	2203,3	Nej
Aserbajdsjan	1,6	207	Nej	4	1016	Nej
Burundi	1,04	0	Nej	5	2012	Nej
Bosnien	0	0	Ja	3	8383,8	Ja
Myanmar	12,1	16,1	Nej	3	4821	Nej
Colombia	13,4	630	Ja	3	4529	Nej
Congo	0,4	274	Nej	4	541,3	Nej
DRC	5,8	26	Nej	4	3783,3	Nej
Georgien	1,27	3	Nej	2	1935,5	Nej
Guinea-Bissau	0,11	0	Nej	4	725	Nej
Indien-Kashmir	209,1 + atom	744	Nej	3	2220	Nej
Nordirak	0 (10,8)	2264	Nej	3,5	5554	Ja
Liberia	0,34	0	Nej	5	648	Ja
Mozambique	2,1	0	Nej	2	682	Nej

Land	Ressourceforbrug	Olieproduktion	Tilknytning til Vesten	Krisens karakter og omfang	Medieopmærksomhed	Humanitær intervention
Nepal	4,25	0	Nej	3	3128	Nej
Peru	5	119	Ja	3	2430	Nej
Rusland-Tjetjenien	88,7 + atom	7947	Nej	4	8690	Nej
Rwanda	1	0	Nej	5	2035,3	Ja
Sierra Leone	0,51	0	Nej	5	2485,4	Ja
Somalia	0,92	0	Nej	5	2904	Ja
Sri Lanka	5	1	Nej	4	5508	Nej
Sudan	6,8	257	Nej	5	11107	Nej
Tadsjikistan	1,2	1	Nej	3	2337,6	Nej
Tyrkiet-Kurdistan	32,7	64	Ja	4	1852	Nej
Uganda	3,5	0	Nej	5	10328	Nej
Jugoslavien-Kosovo	0	19	Ja	4	23018	Ja
Pakistan-Kashmir	37,7 + atom	63	Nej	3	3232,25	Nej
Tchad	1,6	88	Nej	5	2448,25	Nej